

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Олицького психоневрологічного інтернату
15.05.2024**

Луцьк, 2024

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 15.05.2024 групою НПМ здійснено відвідування Олицького психоневрологічного інтернату.

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Спас Юлія Олександрівна, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Волинській області;

Соляр Анастасія Олександрівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Волинській області (керівник групи НПМ);

Литвинчук Ірина Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Волинській області;

Щесюк Оксана Вікторівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Відвідування здійснювалось вперше.

Олицький психоневрологічний інтернат (далі – Інтернат, заклад) знаходиться за адресою: 45263, Волинська область, Ківерцівський р-н, сел. Олика, вул. Замкова, буд. 22.

Керівництво пансіонату:

Кучер Сергій Фотійович, в.о. директора Олицького психоневрологічного інтернату.

Інтернат розрахований на перебування 110 підопічних. На день відвідування у Інтернаті перебувало 130 осіб (з них: ліжкових хворих – 22; осіб, що належать до маломобільних груп населення, що пересуваються за допомогою крісла колісного – 7). Окрім цього, на час відвідування в Інтернаті проживає 13 осіб внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО), які прибули з Покровського психоневрологічного інтернату Донецької області.

Станом на день відвідування в Інтернаті дієздатних – 32 осіб, недієздатних – 97 осіб, обмежено дієздатних – 1 особа. Під опікою закладу в особі в.о. Директора перебуває 78 осіб.

Відповідно до Положення про Олицький психоневрологічний інтернат, Інтернат є стаціонарним інтернатним закладом для тимчасового або постійного проживання/перебування чоловіків із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-

побутового обслуговування, медичної допомоги, та об'єктом комунальної власності Волинської обласної ради.

Функції управлінської галузевої діяльності здійснює Департамент соціальної та ветеранської політики Волинської обласної державної адміністрації.

Адміністрацією закладу організовано централізовану подачу документів для встановлення на облік внутрішньо переміщених осіб, підопічним надається допомога в переоформленні пенсійних виплат та встановлення груп інвалідностей та інше.

Територія закладу огорожена, вхід і вихід з території здійснюється через пропускний пункт. Територія облаштована лавками для відпочинку та альтанками.

На території Інтернату є власний город, клумби та підсобне господарство, до праці на яких підопічні залучаються у рамках працетерапії та за власним бажанням.

Всім підопічним надається догляд, забезпечено повноцінне чотириразове харчування (в тому числі дієтичне післяопераційне), здійснюється медичний супровід. Усі підопічні мають декларації з сімейним лікарем.

Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 25.03.2024 № 505, заклад отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики.

Медична допомога підопічним надається цілодобово черговим медичним персоналом. Медичний персонал постійно вдосконалює свої знання шляхом проходження курсів підвищення кваліфікації та самопідготовки.

В закладі забезпечується системний підхід до організації реабілітації підопічних, щорічно проводяться комплексні медичні огляди.

В посадовій інструкції медичних працівників, до функціональних обов'язків медичного персоналу, включено пункти про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

На території закладу облаштоване місце для паління.

Плани (схеми) евакуації на випадок пожежі поміщені у загальнодоступних місцях. Будівля житлового корпусу оснащена автоматичною протипожежною сигналізацією та евакуаційними виходи із приміщень.

На території визначено два підвальні приміщення (63 м² та 32 м²), які придатні для використання, як найпростіші укриття відповідно до Актів оцінки об'єктів щодо їх використання, виданих ДСНС.

З метою забезпечення безпеки та сприяння, у разі потреби, швидкій евакуації, підопічні, які відносяться до маломобільних груп населення розміщені в кімнатах на першому поверсі. Окрім того, підопічні забезпечені засобами технічної реабілітації – кріслами колісними, ходунками, а також закладом здійснено облаштування санітарно-гігієнічних кімнат для зручності користування особами, що відносяться до маломобільних груп населення – кріслами унітазами, в санітарних кімнатах встановлені поручні.

У кімнатах є необхідні для проживання меблі: ліжка, приліжкові тумбочки, шафи, крісла, столи. Двері кімнат обладнані замками, ключі від кімнат знаходяться у мешканців (запасний комплект ключів у чергового на випадок надзвичайних ситуацій). Підопічні мають безперешкодний цілодобовий доступ до власних кімнат.

Підопічні можуть скористатися душовою кімнатою в зручній для них час у випадку потреби. Забезпечена можливість користування гарячою водою щоденно, оскільки у закладі встановлені бойлери для підігріву води. Зі слів підопічних постільна білизна замінюється 1 раз на тиждень.

На кожному поверсі є зони для відпочинку та спілкування мешканців, зокрема, у кожній спальній кімнаті встановлений телевізор. Наявні куллери з водою.

В закладі функціонує гурток «Дива власноруч» та на постійній основі здійснюється культмасова робота, зокрема, проводяться виховні бесіди на теми: «Шкідливі звички і їх вплив на здоров'я», «Запобігання пожеж і їх наслідки», «Біль Чорнобиля з роками не зникає».

У медичній частині закладу працюють лікар психіатр, лікар стоматолог, лікар терапевт, а також середній та молодший медичний персонал. Штатна чисельність яких 14 штатних одиниць, всі посади заповнені.

Група НПМ провела конфіденційне спілкування з 6 підопічними Інтернату. Підопічні закладу позитивно реагували на членів групи НПМ, були відкриті до спілкування. Скарг на неналежне поводження, погане харчування, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. Підвальні приміщення Інтернату, які визначені як укриття, належно не обладнані та не відповідають вимогам з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579, зокрема, не встановлені показники (стрілки) руху до укриття, біля вхідних дверей до захисної споруди не вивішені таблички із зазначенням номера споруди, її балансоутримувача, місць зберігання ключів, особи, відповідальної за утримання та експлуатацію сховища в мирний час, її місцезнаходження і номера телефону.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України)

2. В Інтернаті не функціонує карантинне відділення/ізолятор. На момент відвідування в цих приміщеннях розміщені підопічні із числа ВПО у зв'язку із перепоповненням закладу. Відсутність приміщення ізолятора для новоприбулих підопічних та тих, що мають симптоми інфекційних захворювань, створює небезпеку

поширення інфекційних хвороб серед інших підопічних та порушує вимоги статті 21 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб».

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє житло (стаття 48 Конституції України).

3. Житлова площа кімнат не відповідає вимогам до пункту 6.1.1.1 ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007) згідно з якими для осіб, спроможних самотійно пересуватися, і для осіб, які пересуваються на колясках приймаються з розрахунку не менше 8 м² і 10 м² на людину.

Так, групою НПМ з'ясовано, що кімнати: площею 12,9 м², в якій проживає 4 особи; площею 16,0 м², в якій проживає 4 особи; площею 16,3 м², в якій проживає 4 особи; площею 15,2 м², в якій проживає 4 особи; площею 18,0 м², в якій проживає 4 особи; площею 14,7 м², в якій проживає 4 особи та ін.

Таким чином в кожній із вищезазначених кімнат на одну особу припадає площа відповідно: 3,2 м², 4,0 м², 4,07 м², 3,8 м²; 4,5 м²; 3,6 м².

Як пояснив в.о. керівника установи, недотримання норм житлової площі на одну особу виникло внаслідок перенаповнення Інтернату, оскільки до закладу переведено 13 внутрішньо переміщених осіб із Покровського психоневрологічного інтернату Донецької області.

Порушення права підопічних на ефективні засоби юридичного захисту (стаття 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 40, 57, 59 Конституції України).

4. Право визначене статтями 34, 40, 55, 57, 59 Конституції України Конституції України включає право на доступ до інформації, на професійну правничу допомогу, на отримання інформації про свої права та обов'язки, право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення, або особисто звертатися до органів державної влади, місцевого самоврядування та установ і організацій. Разом з тим, на інформаційних стендах оприлюднена неповна інформація про права підопічних – відсутня інформація про контактні дані Урядової гарячої лінії, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Волинській області, графіки роботи гарячої лінії та громадської приймальні Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, куди підопічні можуть звертатися в разі порушення їхніх прав та інтересів.

Порушення прав осіб з інвалідністю (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

5. Приміщення закладу не пристосоване для забезпечення потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення у відповідності до вимог ДБН В.2.2-

40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН В.2.2-40:2018).

У закладі відсутнє маркування сходинок чи тактильних плит, поручнів, що створює неналежне середовище для перебування підопічних, які відносять до маломобільних груп населення.

6. Санітарно-гігієнічні кімнати закладу облаштовані із порушенням пункту 11 ДБН В.2.2-40:2018, зокрема, відсутні гачки для одягу, милиць та іншого приладдя у кабінах поруч з унітазом.

Інші порушення.

7. Групою НППМ встановлено, що у закладі за останні 3 роки дієздатність підопічних не поновлювалася. Зазначене може свідчити про не здійснення адміністрацією закладу вичерпних заходів щодо збереження чи поновлення дієздатних підопічних, опіку над якими здійснюють працівники закладу (зокрема, в особі в.о. директора Інтернату) досить тривалий час.

Проте, під час відвідування встановлення, що адміністрація Інтернату звернулася до Виконавчого комітету Олицької селищної ради з клопотанням відновити судові рішення щодо недієздатності восьми справ задля поновлення дієздатності підопічних.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Волинській обласній військовій адміністрації та Волинській обласній раді:

1.1. вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Олицького психоневрологічного інтернату;

1.2. за можливості забезпечити приведення місткості закладу у відповідність розміщення підопічних в кімнатах із дотриманням норм житлової площі на особу;

1.3. забезпечити контроль за діяльністю Інтернату та додержанням прав підопічних закладу.

2. Олицькому психоневрологічному інтернату:

2.1. забезпечити дотримання норм площі на одну особу у житлових приміщеннях для комфортного проживання підопічних;

2.2. привести укриття у відповідність до вимог чинного законодавства, та встановити інформуючі табличку та знаки руху до нього;

2.3. виділити та облаштувати приміщення під ізолятор для дотримання карантинних умов для підопічних;

2.4. облаштувати інформаційні стенди з інформацією з контактними даними Урядової гарячої лінії, Центрів безоплатної правової допомоги, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Волинській області, графіки роботи гарячої лінії та громадської приймальні Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

2.5. здійснити заходи із маркування сходинок, встановлення тактильних плит, поручнів у коридорах. Зокрема, встановити гачки для одягу, милиць та іншого приладдя у кабінах поруч з унітазом;

2.6. здійснювати вичерпні заходи щодо збереження чи поновлення дієздатності підопічних.

Додатки: фотоматеріали на 3 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ:

**Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної ради
України з прав людини**

Анастасія СОЛЯР

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

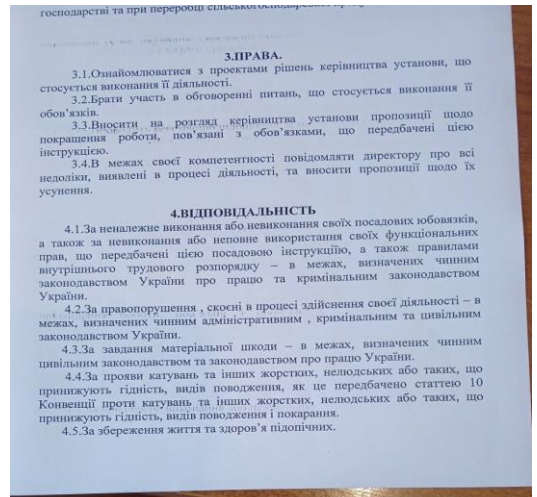

Фото 7

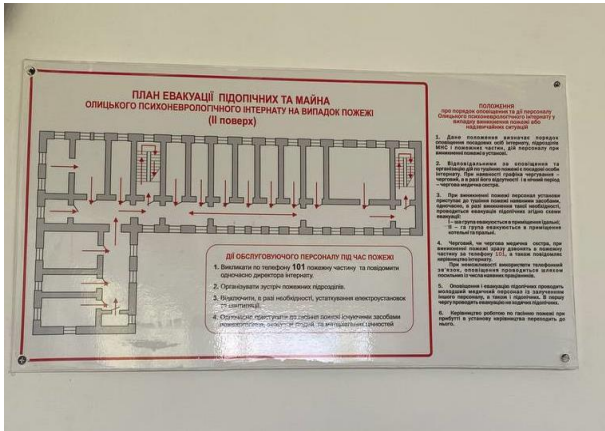

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

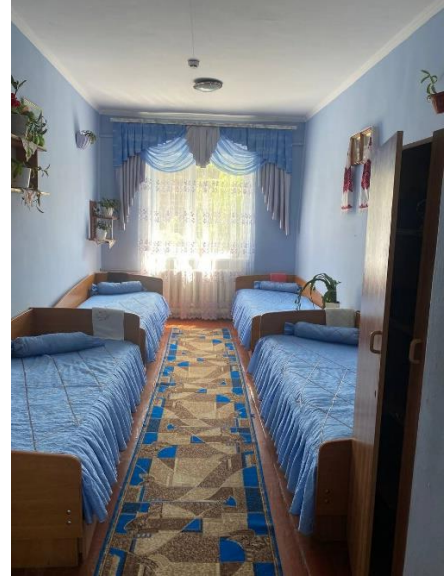
Фото 12

Φοτο 13

Φοτο 14

Φοτο 15

Φοτο 16

